Soile Kuitunen

28.11.2022

Viite: Kirjallinen asiantuntijalausunto Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 30.11.2022 klo 11.30

Asia: Lausunto eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä laiksi sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta (HE 175/2022)

Työ- ja elinkeinoministeriön valiokunnalle antama vastine.

LAUSUNTO

Kuntoutussäätiö kiittää mahdollisuudesta lausua työ- ja elinkeinoministeriön valiokunnalle antamasta vastineesta ja lausuu seuraavaa.

Kuntoutussäätiö pitää hyvänä lähtökohtana työ- ja elinkeinoministeriön vastineessa sitä, ettei ministeriö katso kriteereistä säätämisen asetuksella olevan välttämätöntä. Ministeriön vastineessa lähdetään siitä, että kauppavaikutuksen arviointia voidaan ohjata lain soveltamisohjeella. Kuntoutussäätiö pitää tarkoituksenmukaisena ja kannatettava, että lakiesityksen 7 luvun 8 §:n 3 momentin viimeinen lause poistetaan.

Kuntoutussäätiö pitää ehdottoman kannatettavana sitä, että soveltamisohjeissa jätettäisiin mahdollisuudet tapauskohtaiselle harkinnalle. Tällöin esimerkiksi euromääräisiä rajoja tarkasteltaisiin vain ohjenuorina sille, että toimintaa arvioitaisiin tarkemmin. Järjestöille jäisi tällöin mahdollisuus osoittaa, ettei niiden toiminnalla tosiasiallisesti ole vaikutuksia jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Monella järjestöllä toiminnan kokonaisvolyymi ylittää esitetyn raja-arvon. Kuitenkaan usealla järjestöllä kyse ei ole toiminnasta, jolla olisi kauppavaikutuksia. Toiminnan kokonaisvolyymiin sisältyy esimerkiksi valtion ja kuntien avustuksia.

Kuntoutussäätiö pitää erinomaisena työ- ja elinkeinoministeriön esitystä siitä, että palkkatuen myönnön yhteydessä voitaisiin arvioida, kohdentuuko palkkatuella työllistettävien työpanos taloudelliseen toimintaan vai muuhun kuin taloudelliseen toimintaan. Esitys on tältä osin perusteltu ja linjassa EU:n valtiontukisääntelyn kanssa taloudellisen toiminnan soveltamisen osalta.

Edelleen Kuntoutussäätiö pitää hyvänä ja kannettavana työ- ja elinkeinoministeriön esitystä, jonka mukaan työllisyyspoliittisia avustuksia voidaan jatkossakin myöntää myös raja-arvon ylittävää toimintaa harjoittaville järjestöille. Kuntoutussäätiö katsoo, että tarkoituksenmukaisinta olisi jättää asetus tältä osin ennalleen, eli niin, että työllisyyspoliittista avustusta voidaan myöntää vain muuhun kuin elinkeinotoimintaan. Jos asetuksen muuttaminen kauppavaikutusten arvioinnin näkökulmasta kuitenkin katsotaan välttämättömäksi, on loogista, että työllisyyspoliittisia

avustuksia myönnetään taloudellista toimintaa harjoittaville järjestöille samoin ehdoin kuin myönnettäessä 100 prosentin palkkatukea.

Kuntoutussäätiö katsoo, että lakiuudistuksen olisi tarkoituksenmukaisinta astua voimaan samanaikaisesti työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirron kanssa, vuoden 2025 alussa. Kun aikataulu näiltä osin ja työ- ja elinkeinoministeriön esittämien perusteiden valossa on monista syistä hankalaa toteuttaa, katsoo Kuntoutussäätiö, että soveltamiskäytännön seuranta-ajan olisi tarkoituksenmukaista ulottua 2025 vuoden yli.

Kuntoutussäätiö haluaa lausunnossaan tuoda esille EU:n yhteisötaloutta koskevat toimenpiteet, joissa halutaan kehittää yhteisötalouden toimijoiden perusedellytyksiä. Tämä tavoite kattaa mm. osatyökykyisten ja muutoin haastavassa työmarkkinatilanteessa olevien ihmisten työllistämisen edistämisen ja tätä helpottavat toimenpiteet. Osaltaan Suomessa valmisteltu palkkatukiuudistus kaventaa näitä toimintaedellytyksiä.

Kuntoutussäätiö otti kantaa EU:n ”Yhteisötalouden perusedellytysten kehittäminen” -aloitteeseen yhdessä Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskuksen muiden toimijoiden kanssa ja jätti asiaa koskevan kannanoton lokakuussa 2022 (https://kuntoutussaatio.fi/assets/files/2022/10/Kannanotto_Yhteisotalous_03102022.pdf).

Yhteisötalouden organisaatiot ovat yhteisöjä, jotka asettavat yhteiskunnalliset tai esimerkiksi ympäristöä koskevat tavoitteensa etusijalle. Ne myös sijoittavat merkittävän osan tuloksestaan edistämään tätä tavoitetta.

Yhteiskunnallisia yrityksiä toimii Suomessa kaikilla sektoreilla, kiertotaloudesta kulttuuri- ja media-alaan. Noin 40 prosenttia suomalaisista yhteiskunnallisista yrityksistä toimii sosiaali- ja terveysalalla.

On tärkeää huomioida, että komissio on tarkistamassa osana yhteisötalouden toimintasuunnitelmaa ryhmäpoikkeusasetusta. Sen voimassaolo päättyy 2023 lopussa. Komission tarkoituksena on arvioida olemassa olevaan näyttöön pohjautuen sääntöjä, jotka koskevat tuen myöntämistä yhteiskunnallisille yrityksille rahoituksen saannin turvaamiseksi sekä heikommassa asemassa olevien työntekijöiden palkkaamiseksi.

On tärkeää, että Suomessa yhteisötalouden toimijoiden, kuten järjestöjen ja yleishyödyllisten säätiöiden, asemaa pyritään parantamaan. Palkkatuen hyödyntäminen niin, ettei kauppavaikutusten arviointi aseta sille alun perin kaavailtuja tarpeettomia rajoitteita, on tästäkin näkökulmasta tarkoituksenmukaista.

Soile Kuitunen 28.11.2022

Kuntoutussäätiö

Kuntoutussäätiö on kuntoutuksen suunnannäyttäjä ja visiomme on olla vetovoimaisin kuntoutuksen kehittämisympäristö. Osaamisalueemme ovat työkyky, toimintakyky ja sosiaalinen osallisuus.

Toiminnassamme yhdistämme asiakaskokemuksen korkeatasoiseen monitieteiseen tutkimukseen, uudistamme kuntoutusmalleja ja kuntoutusjärjestelmää sekä innostamme kehittämiseen mukaan asiantuntijoita, päättäjiä, yrityksiä, järjestöjä ja asiakkaita.

Soile Kuitunen
Toimitusjohtaja, valtiotieteiden tohtori